

KURJER WILEŃSKI

**NIEZALEŻNY ORGAN
DEMOKRATYCZNY.**

Wychodzi codziennie prócz dni poświęconych.

Cena prenumeraty: miesięcznie zł. 3. Zagranicą zł. 6. Prenumeratę przyjmują: Księgarnia W. Makowskiego, 8-to Jaska 1, Skład papieru W. Borkowskiego, Mickiewicza 5. Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują: Biuro Reklamowe Stefana Grabowskiego, Mickiewicza 4, róg Garbarskiej, t. telef. 82, J. Karłina, Niemiecka 22, telef. 605, i wszystkie biura reklamowe w kraju i zagranicą.

Redakcja i Administracja: WILEŃSKA 15. Tel. 99. Czynna od g. 9 do 3 pp. Dział ogłoszeniowy „Kurjera Wileńskiego” mieści się przy Biurze Reklamowym S. Grabowskiego, Mickiewicza róg Garbarskiej 1. Tel. 82. Czynne od 9—6 w. Redaktor przyjmuje od 2—3 popoł. Rękopisów nadsyłanych redakcja nie zwraca.

Cena ogłoszeń: Za wiersz milimetry na 1 str. groszy 20, na 4-ej stronie 10. Komunikaty (ogłoszenia tekstowe) za wiersz milimetry 30 groszy. Układ ogłoszeń na 1-ej str. 6-o łamowy, na 4-ej str. 8-mio łamowy. Terminy druku mogą być przez administrację zmieniane dowolnie.

D./H. F. MIESZKOWSKI

sp. z ogr. odp.

ul. Mickiewicza Nr. 23, tel. 2-99.

Nowości

na sezon zimowy
materiały na kostjomy i suknie
damskie
materiały na ubrania i palta męskie
jedwabie gładkie i denisowe
ubrania i palta męskie gotowe i
na zamówienie
materiały meblowe.

CUKIERNIA Bolesława SZTRALLA

ul. Mickiewicza—róg Tatarskiej, tel. Nr. 4-51

Na nadchodzące święta poleca znane ze swej dobroci różne
WYROBY CUKIERNICZE
Przyjmuje zamówienia.

MEBLE

Łóżka angielskie f my Konrad Jarnuszkiewicz i S-ka w Warszawie.

Meble gięte f-my Thonet.

Komplety: sypialnie, jadalnie, gabinety, kredensy—szafy—biurka—stoły i t. d.

Materace — Otomany—Kozetki—Meble klubowe z własnej pracowni tapicerskiej.

Odpowiadamy w ciągu 1 roku za wszelkie wady mogące się ujawnić w zakupionych u nas meblach.

D./H. F. MIESZKOWSKI

sp. z ogr. odp.

ul. Mickiewicza 23, tel. 2-99.

NAKŁADEM LUDWIKA CHOMIŃSKIEGO

wyszła z druku

w ograniczonej liczbie egzemplarzy monografia
LUDWIKA ABRAMOWICZA
p. t.

CZTERY WIEKI DRUKARSTWA W WILNIE (1525—1925).

Do nabycia we wszystkich znaczniejszych księgarniach.

Cena 9 zł., na papierze kredowym 13 zł.

WATOLINA

czysto wełniana w najlepszym gatunku w różnych kolorach
zł. 6.80 za metr

D./H. F. MIESZKOWSKI

sp. z ogr. odp.

ul. A. Mickiewicza 23, tel. 2-99.

Ponure widmo.

Ze wszystkich stron kraju sygnalizują o wzmagającym się bezrobociu. Kto czyta uważnie komunikaty Państwowego Uzędu Pośrednictwa Pracy oraz sprawozdania Funduszu Bezrobocia, ten spostrzeże nieprawdopodobne wprost powiększanie się armii bezrobotnych.

Kryzys gospodarczy, jaki od przeszło roku przeżywamy, przybrał na siłę w ostatnich tygodniach.

Cały szereg przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych zawiesił pracę.

Na bruku znalazło się mnóstwo pracowników fizycznych i umysłowych zupełnie bez środków do życia.

Szeregi te zostały zasilonie robotnikami, którzy wrócili z robót rolnych. Czynniki rządowe stosowały wobec bezrobotnych dwie miary; pracownicy umysłowi są pod każdym względem upośledzeni.

Zapomogli funduszu bezrobocia rozdzielane są między nimi b. rzadko, zależnie od wyasygnowania koniecznych sum na ten cel przez rząd.

Bezrobotni pracownicy fizyczni i umysłowi znajdują się obecnie w nader ciężkim położeniu. Rząd zaabsorbowany kryzysem ogólnym zwracał mniej uwagi na zbliżającą się katastrofę.

Zresztą klęska bezrobocia ma głębszy podkład i nie da się usunąć jednem pociągnięciem pióra na rozporządzeniu.

Żyliśmy nad stan; kraj w dodatku okradano, zarówno więksi, jak i mniejsi złodzieje, a partyjnictwo broniło ich i ukrywało przed wymiarem sprawiedliwości.

Zasilki i komitety społeczne pomocy dla bezrobotnych nie usuną tej klęski, gdyż dobroczynność — to broń obosieczna, choć mało skuteczna.

Odbijające się codziennie demonstracje bezrobotnych w różnych miastach Rzeczypospolitej świadczą, że masy pracownice nie przejdą nad niezaradnością czynników rządowych do porządku dziennego. A tymczasem w perspektywie redukcji urzędniczej fala bezrobocia przybiera na siłę.

Drożyzna zaś hula bezkarnie, dusząc w swych kleszczach masy bezrobotnych.

A gdy bezrobotni wychodzą na ulicę, chcąc przedstawić swe postulaty czynnikom rządowym — to policja szarżując bezbronny tłum, przyczynia się tylko do pogłębienia wzburzenia, które młota zrozpaczonemi masami.

A głód i rozpacz jest złym doradcą. O tem winny pamiętać władze bezpieczeństwa.

Takimi „środkami” nie rozwiązuje się klęski społecznej, jaką jest bezrobocie. Trzeba rozwinąć planową i celową akcję, któraby złagodziła skutki kryzysu.

Podstawą zaś tej akcji jest: przyjęcie rządu i samorządów z natychmiastową pomocą pieniężną, żywnościową i opielową wszystkim bezrobotnym; wstrzymanie eksmisji z mieszkań bezrobotnych. Środki te są niezbędne i niecierpiące zwłoki.

Całokształt zaś akcji w związku z polityką gospodarczą kraju, poruszamy w jednym z następnych artykułów.

Pos. Helman wystąpił z „Wyzwolenia”.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

Pos. St. Helman, dotychczasowy członek kl. „Wyzwolenie” wystosował list do prezydium swego stronnictwa:

„Niniejszym komunikuję, że fałsz, obłuda i doktrynerstwo, uprawiane przez niektórych liderów klubu, oraz prezesa stronnictwa, wytwarza taką atmosferę, że dalsze moje pozostawanie w klubie z tymi panami jest niemożliwe, wobec czego z klubu P. S. L. „Wyzwolenie”, jako też i ze stronnictwa ustępuję.

Nadmieniam, że sprawę skieruję do sądu honorowego. Arbitrami mojej sprawy są panowie: prezes Zw. Cnl. Andrzej Piłta i wice prezes Klubu Pracy major Kościłkowski”.

Podpisano: (—) St. Helman, poseł na Sejm Rzplitej Polskiej.

Parlamentarna grupa polsko-francuska.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

Wczoraj po południu odbyło się w gmachu Sejmu w pokojach wice-marszałkowskich z inicjatywy wice-marsz. Dębskiego (Piastr) i posła Niedziałkowskiego założenie grupy parlamentarnej polsko-francuskiej.

W skład komitetu organizacyjnego weszli pos. Dębski (Piastr), Dąbski (Wyzw.), Cnaciński (CnD), Maryński (ZLZ), Niedziałkowski (PPS), Stroński (ChN), Śliwiński (P. Zw. Chł.), Popiel (NPR), Rozmarin (Koło Z., d.), sen. Buzek (Piastr), Kiniorski (ZLN), Pozner (P+S) oraz jako sekretarz grupy p. Dzwernicki.

28 grudnia r. b. odbędzie się pierwsze posiedzenie organizacyjne.

Oszczędności w M. S. W.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy)

W celach powiększenia oszczędności, Rada Ministrów na ostatniem swem posiedzeniu poleciła Min. Spraw Wewn. zebranie od władz komunalnych (wojewódzkich, powiatowych i gminnych) wykazów posiadanych przez nie środków lokomocji (samochodów, pojazdów i powozów) z wyszczególnieniem ich ilości, celów posiadania i kwot na ich utrzymanie.

Wykazy te polecono przesłać prezydium Rady Min. wraz z ogólnym zestawieniem i wnioskami, podyktowanymi względami oszczędnościowymi analogicznie do władz państwowych.

Wiadomości polityczne.

Konwencja konsularna z Rosją. Komisja Spraw Zagranicznych Sejmu rozpatrywała dwie sprawy, a mianowicie ratyfikacji konwencji konsularnej z SSSR i zatwierdzenie przystąpienia Polski do Międzynarodowej konwencji Czerwonego Krzyża.

Przed porządkiem dziennym, prezes komisji pos. Dębski (Piastr) zawiadomił, iż otrzymał od prezesa Komisji Zagranicznej Senatu sen. Kiniorskiego list z doniesieniem iż Komisja Senacka rozpatrywała sprawę Międzynarodowej konferencji ekonomicznej i uchwaliła zaproponować komisji Sejmowej wspólnie opracowanie programu ustosunkowania się Polski do tej sprawy. Komisja Sejmowa przyjęła propozycję Komisji Senackiej. Następnie pos. Bator (ZLN) przedstawił wyczerpujący referat o konwencji konsularnej z Rosją Sowiecką. Wyjaśnił z ramienia rządu udział dyrektora departamentu politycznego Łukasiewicza. Uchwalono przedstawić Sejmowi wniosek o ratyfikację umowy. Przyjęto również wniosek o przystąpienie Polski do Międzynarodowej konwencji Czerwonego Krzyża. (Pat).

Prasa francuska o sytuacji gospodarczej Polski. Prasa tutejsza wykazuje żywe zainteresowanie obecną sytuacją finansową i gospodarczą Polski. O sytuacji tej dwa najważniejsze dzienniki „Temps et Journal des Debats” ogłosiły wyczerpujące artykuły.

„Temps” radzi francuskim mężom Stanu czerpać w polskich próbach poprawy gospodarczej wskazówki do zaradzenia kryzysowi, który obecnie przeżywa Francja.

Autor artykułu kładzie szczególny nacisk na utworzenie w Polsce rządu koncentracyjnego, który powinien wzbudzić w całym społeczeństwie zaufanie oraz na śmiałe i otwarte expose min. Skarbu.

Omawiając projektowaną przez min. Dziechowskiego redukcję budżetu, „Temps” przyznaje, że urzeczywistnienie wysiłku tego będzie najcięższe trudnością, wierzy jednak, że premier Skrzyński, który dał już liczne dowody swej energii, potrafi trudności te przezwyciężyć. Będzie to — kończy „Temps” — miało dla całej Europy ogromne znaczenie, wykaże bowiem co potrafi zdziałać państwo, które daje przykład ostrożnej polityki finansowej, porządku i oszczędności.

W „Journal des Debats”, znany pisarz polityczny Gauvain, przedstawia historyczny przebieg reformy finansowej i gospodarki p. Władysława Grabskiego, wylicza środki, które zamierza dla poprawy sytuacji zastosować nowy min. Skarbu.

Po przytoczeniu dłuższego ustępu expose min. Dziechowskiego, Gauvain oświadcza: Tak może tylko przemawiać minister odważny, przewidujący i gorący patrijota.

Zamiast ubiegać się o popularność i głosić nienaruszalność pewnej kategorii niby świętych i nieodzownych wydatków, odważa się on zredukować pensje urzędników i odwoływać się do poczucia ofiarności wszystkich obywateli, prosząc ich o ograniczenie swych wydatków, aż do chwili poprawy sytuacji finansowej kraju. Jest to przykład godny naśladowania dla następcy Louchera. (Pat)

TEATR POLSKI

(gmach „Lutnia”).

Dzisiaj w sobotę i jutro w niedzielę
2 wleczory humoru

LEONA WYRWCZA

Początek o g. 8 m. 15 wlecz.

Z SEJMU.

Prowizorium budżetowe przyjęte. — Redukcja na wielką skalę — najpierw samochody i powozy, a potem urzędnicy. — Wybory członków głównej komisji ziemskiej. — Ustawa o prawie międzydzielnicowym. — W jakiej wierze wychowywać dzieci nieznanych rodziców. Państwowa służba cywilna. Ustawy sanitarne. Wstrzymanie kar za przestępstwa leśne. — Następne posiedzenie 28 grudnia.

(Tel. od wł. korespondenta z Warszawy.)

Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu przyjęto prowizorium budżetowe w trzecim czytaniu.

Następnie przyjęto rezolucję pos. Sochy (Zw. ChD) o bezzwłocznej redukcji samochodów i powozów w urzędach państwowych i samorządowych, pos. Sirońskiego (ChN), aby rząd bezzwłocznie przystąpił do reorganizacji administracji państwowej celem urzeczywistnienia wymaganej przez budżet redukcji urzędów, urzędników i pracowników państwowych oraz drugą rezolucję tego posła, by rząd poczynił jak najdalej idące oszczędności w inspektoratach szkolnych.

Wreszcie przyjęto rezolucję pos. Bigońskiego (ChD), aby rząd jak najrychlej wniósł projekt ustawy, nowelizującej podatki dochodowe w kierunku obniżenia skali dochodów, podlegających opodatkowaniu.

Następnie dokonano wyborów członków głównej komisji ziemskiej, tudzież wybrano komisję do zbadania wymiaru emerytur i świadczeń inwalidzkich. Bez dyskusji przyjęto w 3 czytaniu ustawę o prawie międzydzielnicowym.

Z kolei przyjęto ustawę o aktach urodzenia dzieci nieznanymi rodzicami na obszarze b. zaboru rosyjskiego. Do ustawy tej przyjęto poprawkę ks. Dachowskiego i pos. Hołksy (ChD), skreślającą w art. 1 ustawy przepis, że gdyby dziecko, którego przynależność religijną nie może być ustalona, musiało pozostać na wychowaniu u osoby lub instytucji, która nie godzi się wychowywać je w wierze katolickiej, powinno być ono zaliczone do tego wyznania, w którym, wychowujący zobowiązuje się je wychować.

Następnie przyjęto między innymi w drugim i trzecim czytaniu nowelę do ustawy o państwowej służbie cywilnej, Chodzi tu o przedłużenie terminu stabilizacji do końca r. 1926. Przyjęto w drugim i trzecim czytaniu ustawę o zmianie statutu Mon. Polskiego i P. A. T. Ustawa przewiduje przystosowanie tych przedsiębiorstw do ich rzeczywistych potrzeb, osiągnięcie sprawności w funkcjonowaniu oraz unormowanie stosunków do skarbu państwa. Następnie przyjęto w drugim czytaniu ustawę, dotyczącą kosztu uczenia ubogich w szpitalach publicznych. W ten sposób usunięto anomalję, iż gminy muszą płacić za ubogich wpisanych do ich ksiąg ludności, lecz zamieszkałych później gdzie indziej i leczonych w szpitalach innych miast. Ustawa obowiązująca ma od pierwszego stycznia 1926 r.

Z kolei przyjęto w drugim i trzecim czytaniu rządowy projekt noweli do zasadniczej ustawy sanitarnej oraz do ustawy o szczepieniu ochronnym przeciw ospale. Ustawa przesuwa wydatki szczepienia na powiatowe związki komunalne oraz wydzielone z nich gminy miejskie.

W dalszym ciągu przystąpiono do poprawek senackich do sejmowego projektu ustawy o wstrzymanie wy-

konania kar za przestępstwa leśne w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Wilnie i Lublinie. W głosowaniu przez drzwi poprawki Senatu odrzucono.

Po przyjęciu kilku drobniejszych ustaw marszałek zaproponował odbycie następnego posiedzenia 28 grudnia, motywując to koniecznością załatwienia poprawek do ustawy o reformie rolnej.

Pos. Stroński sprzeciwia się temu, proponując dzień 4 stycznia. Marszałek dodaje, że argument za wcześniejszym terminem jest ewentualne załatwienie poprawek Senatu do ustaw sanacyjnych. Wniosek pos. Strońskiego odrzucono.

Następne posiedzenie 28 grudnia r. b. Marszałek zamyka posiedzenie życząc posłom wesołych świąt.

Komisja prawnicza w sprawie ochrony lokatorów.

Sejmowa komisja prawnicza wysłuchała na dzisiejszym posiedzeniu oświadczenia delegata Rządu w sprawie nowelizacji ustawy o ochronie lokatorów.

Rząd zgadza się: 1) Na przerwę w automatycznej podwyżce komornego, jednakże tylko dla mieszkańców mieszkań 1 no pokojowych i jednopokojowych z kuchnią, 2) Na moratorium dla eksmitowanych z powodu bezrobocia do 18 miesięcy, 3) Na ulgi w placeniu zaległości komornego dla tych którzy zarabiają jako samotni 80 zł. lub posiadających rodzinę 120 zł. mies.

Po wysłuchaniu tej opinii, komisja postanowiła wybrać podkomisję, która ma rozważyć stanowisko rządu i złożyć sprawozdanie pełnej komisji. (Pat)

Odroczenie dla poborowych.

Sejmowa komisja wojskowa rozpatrywała sprawę nowelizacji par. 348, 358 rozporządzeń wykonawczych do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Artykuły te dotyczą udzielania odroczeń do służby wojskowej jedynie żywcielom i właścicielom odziedziczonych gospodarstw. Sprawę te przekazano referentowi posłowi Potockowskiemu w porozumieniu z przedstawicielem rządu. (Pat)

Odbudowa kraju.

Sejmowa Komisja Odbudowy Kraju wysłuchała sprawozdanie Min. Robót Publ. w sprawie odbudowy za rok 1925. Uchwalono jednomyślnie po dłuższej dyskusji wezw. rząd do wyasygnowania kwoty 2,3 miliona złotych na cele odbudowy kraju, którą to sumę uchwalono, wydać ludności zniszczonej w czasie wojny, a która dotychczas mimo załatwienia wszelkich formalności nie została zrealizowana. Ponadto komisja uchwiliła powierzyć posłom Brylowi (Zw. Chl.) i Łażewskiemu (ZLN) zreferowanie sprawy zarzutów czynionych Min. Rob. Publ. przez Najwyższą Izbę Kontroli w sprawie działalności w dziedzinie odbudowy kraju. (Pat)

Premjer Skrzyński konferuje.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.)

P. premjer Skrzyński przyjął wczoraj p. Panafieu a następnie posła sowieckiego p. Wojkwa.

Z kolei odbyła się konferencja z p. Dummergiem, prezesem związku angielskiego przemysłu drzewnego, który z ramienia grupy Churchila konferował z premierem w sprawie eksploatacji lasów państwowych w powiecie augustowskim.

Rewizja uposażeń.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy.)

Rada Min. poleciła p. premierowi, aby w porozumieniu z Min. Skarbu i zainteresowanymi ministrami poddał rewizji system uposażeń i specjalnych dodatków osób, pracujących w Polskiej Dyr. Ubezpiecz. w Banku Gos. Kr., w Państwowym B. Rolnym, P. K. O., monopolach spirytusowym i tytułowym, a to dla odpowiedniego ustosunkowania poborów funkcyjnarzyszy powyższych instytucji do poborów funkcyjnarzyszy państwowych.

Z ostatniej chwili.

Metrop. Szeptycki u ambasadora Chłapowskiego.

PARYŻ. 18.XII. (Pat.) Bawi tu metropolita Szeptycki. W dniu wczorajszym złożył on wizytę ambas. Chłapowskiemu.

Tarcia w kartelu lewicy francuskiej.

PARYŻ. 18.XII. (Pat.) Grupa lewicy radykalnej Izby deputowanych na której czele stoi Raoul Peret, odrzuciła propozycję przedyskutowania z przedstawicielami innych ugrupowań lewicy projektów finansowych.

Represje policyjne względem strejkujących.

BELFAST. 18.XII. (Pat.) Rząd przy pomocy policji zmusił strajkujących do podjęcia pracy pod groźbą natychmiastowego zwolnienia i utraty wszystkich korzyści przewidywanych przy zwolnieniu.

Misja sowiecka w Angorze.

LONDYN. 18.XII. (Pat.) Według doniesień, z Konstantynopola do Angory przybyła rosyjska misja z Kamieniewym na czele.

Olbrymi pożar giełdy.

BORDEAUX. 18.XII. (Pat.) Wczoraj wieczorem w tutejszym budynku giełdy wybuchł pożar, który wyrządził szkody obliczone na kilka milionów franków.

Miejmy się na baczności.

Białoruska komunistyczna partja w działaniach swych ostatnich, dąży do wznowienia akcji dywersyjnej na terenach przygranicznych Polski. (I).

Zbrojenia sowieckie.

W Mińsku ukończono zbórkę na budowę pięciu samolotów wojskowych. Samoloty obstatowane będą w Moskwie i nosić będą nazwę „Eskadry lotniczej imienia Białoruskiej Partji Komunistycznej”.

W okolicach Smoleńska rozpoczęto na szerszą skalę eksperymenty z nowym gazem trującym, wynalezionym w laboratorium chemicznym sztabu okręgu zachodniego. (zd)

Z Rosji Sowieckiej.

Rejestracja oficerów carskich w Rosji.

Rewolucyjna rada wojenna wyznaczyła na dzień 1-go stycznia 1926 r. ogólną rejestrację b. oficerów armji carskiej, oraz dowódców armji czerwonej. Rejestracji podlegają również ci oficerowie i dowódcy którzy obecnie znajdują się w służbie czynnej, lub w rezerwie, jak i ci, którzy naogół w czerwonej armji nie służyli. Rejestracja potrwa przypuszczalnie 6 tygodni, na Dalekim zaś Wschodzie będzie przeprowadzona w

przyspieszonym tempie. Po rejestracji oficerowie b. armji carskiej otrzymają prawdopodobnie propozycję wstąpienia do armji czerwonej. (zd)

Sowieckie sposoby na przeludnienie.

Skutkiem przeludnienia Mińska, powstałego z powodu nagromadzenia się większej ilości urzędów — władze sowieckie postanowiły ewakuować tę ludność, która zalicza się do kategorii niepracującej. (I).

czynności, Oświata, a najwięcej, Związek Polaków na Łotwie, którego prezesem jest p. poseł Wilpiszewski. Szkolnictwo w samej Rydze przedstawia gimnazjum co edukacyjne, mające już maturzystów, oddających się pedagogji, oraz trzy szkoły powszechne obejmujące około 1,500 dzieci. Organizacje te urządzają rozrywki kulturalne w postaci przedstawień amatorskich, obchodów poświęconych pamięci Sienkiewicza, Mickiewicza i t. p. Daje się mocno uczuć społeczeństwu tamtejszemu brak zainteresowania się ich losem i oświatą przez czynniki miarodajne w Polsce. Poczta chodzi z Polski nieregularnie, do Dynaburga przychodzą z Rygi dopiero gazety przybywają z opóźnieniem, a te co przychodzą, albo umieszczają o stosunkach polsko łotewskich artykuły stronicowe, lub powierzchnowe, bez znajomości miejscowych stosunków pisane. Nie było w Rydze, w Dynaburgu i w Rzeżycy Polaka, a powtarzali to nawet i ci z pośród Łotyszów, którzy się naszymi sprawami interesują, nie było powtarzającym człowieka myślącego politycznymi kategorjami, który by nie ubolewał nad lekceważeniem jakie państwo polskie, i prasa stołeczna okazuje sprawom państw Bałtyckich, tak blisko i ciasno związanym z najwyższymi sprawami

Polski. Godzono się jednocześnie na konieczność posiadania w Rydze stalego korespondenta, czy też wzmocnienia agitacji propagandy, obecnie przez jednego p. Neumana z wielką pracowitością prowadzonej. Przed wileńskimi pismami zwłaszcza, jako najlepiej znającymi stosunki sąsiadów swoich, jest to wdzienne pole działania i pracy, to śledzenie za rozwojem nowego życia młodych Państw nadbałtyckich. Najlepiej zorganizowaną częścią społeczeństwa polskiego jest ta, co się znalazła w Związku Polaków na Łotwie.

Rok temu posiadał on tylko 3 filje (Zarząd jest w Dyneburgu), dziś posiada ich 33 i kilka tysięcy członków. Istnieje od lat pięciu, prezesem jest poseł Wilpiszewski, wiceprezes Łapiński. W Dyneburgu istnieje też Tow. muzyczne, Harfa, Kółko dramatyczne, dające nawet operetki, oraz 3 szkoły powszechne z 1500 dziećmi, gimnazjum (4 klasy czynne, 140 dzieci) zakłada się też polska szkoła zawodowa. To na 12 tys. Polaków dyneburgskich, niezły objaw żywotności; wszystkich rodaków mamy w Łotwie 40 tysięcy. Niestety, wskutek niepomysłnych warunków politycznych, szkoły polskie na wsi, w powiatach, upadają; trzy lata temu w Iłukszańskim powiecie było ich 10, teraz zaledwie trzy.

Szaulis nie ustają w pracy nad zbrojnym napadem na Wilno.

Według otrzymanych informacji, w Litwie a zwłaszcza na pograniczu polskim jest w dalszym ciągu prowadzona silna agitacja za zbrojnym wystąpieniem przeciwko Polsce w celu zabrania Wilna.

W tym celu odbywają się zbiórki w poszczególnych miejscowościach, jak partyzantów, tak i organizacji „Wyzwolenie Wilna”, na których wygłaszane są mowy agitacyjne. Jako atut agitacyjny przeciw Polsce używane jest przeniesienie z Wilna biskupa Matulewicza, a na jego miejsce wyznaczenie biskupa Michalkiewicza — co jest wierutnym kłamstwem, gdyż na miejsce biskupa Matulewicza naznac ony został arcybiskup Ciepłak — i cały szereg zmyślonych faktów rzekomych prześladowań księży litewskich na Wileńszczyźnie przez władze polskie.

O wypadkach na teren polski w charakterze dywersyjnym w oświadczeniach szaulisów w chwili obecnej nie wspomina się „natomiast z przygotowań, jak to w otrzymywaniu broni, rozdawaniu jej członkom organizacji szaulisów, którzy są zdolni do wypraw bandyckich na terytorjum polskie — widać, że Litwini mają zamiar prowadzić akcję dywersyjną, przypuszczenie to potwierdza również zachowanie się partyzantów w Litwie, po napadzie na Cejkinie, gdyż jak stwierdzono, udział we wspomnianym napadzie brali partyzanci z Litwy, lecz o tem nic tam nie mówią. Odwrotnie twierdzą, że gminę w Cejkinie spaliła ludność miejscowa, zamieszkała w Polsce, „ciemniona przez władze polskie”. Organ szaulisów p. t. „Trymityk” o napadzie na Cejkinie umieścił artykuł dowodzący, że napadu tego dokonała miejscowa ludność, jako niezadowolona z władz polskich. Wogóle wśród organów reprezentujących organizacje dywersyjno-bandyckie ustaliło się przekonanie, że na poparcie materialne z Ameryki na akcję wyzwolenia Wilna liczyć nie można, bo stamtąd zaszków nie otrzymają a jedynie liczyć mogą na własne siły, t. j. na dobrowolne składki. Widać, że Litwini amerykańscy poznali się na tem, iż szaulis porywają się z motyką na słońce, chcąc zdobyć Wilno.

Specjalnie ostatnio komenda partyzantów w Uclianach interesuje się ruchem i rodzajem kursujących pociągów na linii kolejowej Wilno-Turmont. Widocznie zamierzają szaulis robić zamachy na pociągi. Potwierdza to aresztowanie w ostatnich dniach szpiega litewskiego, który szpiegował specjalnie kolejnictwo polskie na Wileńszczyźnie.

Reasumując to wszystko, widać, że Litwini nie ustają w pracy nad zorganizowaniem w przyszłości zbrojnego napadu na Wilno. (zd)

RĘCE

udelikatnia natychmiastowo wybiela, chroni od łuszczenia i odłuszczenia

Pate de Prelats

Perfection

Do nabycia we wszystkich perfumeryjach i składach aptecznych.

W. Z. P. 57.

Popierajcie L. O. P. P.

Wrażenia z Łotwy.

(Od specjalnej wysłanniczki.)

(Kościoły ryskie, organizacje polskie.)

Początki istnienia miasta Rygi i jej pierwszych świątyń, sięgają epoki pierwszych biskupów Liwidi: Melnharda i późniejszego Bertholda, którzy pierwotnie w grodzie Üxküll przebywali, a dopiero następnie ich, biskup Albert, gród nad „Düną” złożył i pod opiekę Najświętszej Panny i św. Jerzego oddał. W 1201 roku się rzecz ta stała, Ryga więc jako gród biskupa założona, później stołeczka kupiecka, metropolja nadbałtyckich ziem, liczy sobie lat 724. Ładny czas kawałek W ciągu tych długich wieków, kolejno niemieckim księżętom, polskim królom (1582 — 1621) Szwedom i Rosjanom uległa, Ryga zatrzymała charakter zamożnej, solidnej dziedzicki różnorodnych tradycji, któremi się wzbogaciła, zamiast je niszczyć jedna przez drugą.

Najstarszym kościołem ryskim jest *Georgikirche*, kościół Kawalerów Mieczowych, ze śladami romańskiej architektury.

Marien-Dornkirche, w XII w. założony, mieszana obecnie romańskich śladów z gotykiem i renesansem, ze

staremi nagrobkami zasłużonych mężów, posiada najpiękniejszą ozdobę t. zw. *Kreuzgang*, czyli drogę krzyżową, prześlicznie sklepione ostrołukowo korytarze wewnętrznego dziedzińca-wirydarza, obramione smukłymi kolumnkami, i dającego obraz harmonji cudownej i nienaruszonej. Kościół św. *Jakoba*, obecnie zabrany przez katolików dla obrządków ich kultu, nie pozbył się jeszcze sztywnej powłoki protestanckiej, ale gotyk sklepień i naw, ślicznie harmonizuje z zewnętrznymi, nagłymi w swej surowości ścianami. Prócz powyższych wymienionych, posiada Ryga jeszcze 23 kościoły, katolickie, protestanckie i greko-katolickie, oraz synagogę i meczet.

Polskie społeczeństwo w Rydze przedstawiła się liczebnie i gatunkowo słabo. To znaczy że po odłączeniu do Polski zamożnej sfery ziemiańskiej i większej części inteligencji, pozostali na placu boju albo ludzie nieświadomi i obojętni narodowo, albo bohaterkie jednostki, gotowe walczyć o swe prawa do ostatka. Życie polskie w Rydze nie jest ożywione. Jedyna polska księgarnia i Dwutygodnik popularny mają zaspakajając pragnienia kulturalne całego 40 tysięcznego społeczeństwa. Pewien ruch społeczno-narodowy okazują Towarzystwo Dobro-

STRZEPKI.

Nasze bolączki.

— Wszystkie nasze dzienne sprawy, — mówił mi wczoraj jeden mój znajomy, — obrotą się dookoła różnych dukcyj: redukcji, produkcji, reprodukcji, obdukcji, dedukcji, introdukcji, licho wie — czego jeszcze. Nic z tego nie rozumiem, chociaż nieźle znam język polski. A jak usłyszę takie naznaczone, świeżobliwe słowa, jak remunercja, inflacja, stagnacja, stabilizacja, takie dziwolągłi, jak unifikacja, mumifikacja — to już mi się słabo robi.

— Dawnej gość przychodził do domu i mówił poprostu: — Starzy wyieli mnie z posady, — dziś oznajmiał: — Szefstwo zredukowało mój etat. — Abo: nie dał floty na święta, teraz się skarży: — Remunercje zostały wstrzymane. — Mówiło się też dawniej: — Wyleją mnie z posady, — a dzisiaj: nie będą stabilizowany.

— Skarżył się kiedyś kupcy: Nie ma targów, obecnie narzekają na stagnację. — Szczęśliwie ziemiannie ze swych oględów, teraz gada o reprodaktorach. Kiedyś wybierały się damy na tańce, teraz chodzą na dancing, którego ani rusz nie odróżniają od „Danciga”. Obcinają sobie po tyfusie włosów, dzisiaj zaś „robią się a la garçonne”.

— Urządził się, bywało, chłop i szedł spać. Działal alkoholizuje się i idzie do kozy, par-don — komisarjatu!

— I ma tu być dobrze!

Kuba.

Po przemówieniu pułkownika Skwarczyńskiego nastąpiła produkcja muzyczno-wokalne. Świetnie wyszkolony chór oficerów oddał z artyzmem „Pierwszą Brygadę”, „Sztandary Polskie w Kremiu”.

Z kolei nastąpiły dalsze produkcje, które całkowicie wypełniły część pierwszą programu, jak śpiew solowy, gra na skrzypkach i opowiadania epizod z walk 5-go pułku.

Po przerwie odegrano „Warszawiankę” Wyspiańskiego. Ze zdumieniem patrzyliśmy na grę amatorów. Główne role były bez zarzutu. Inszenizacja doskonała. Chłopicki fascynował widzów swą wzniosłą dumą i pychą. Skrzynecki i Małachowski porwali wszystkich wiara w zwycięstwo sprawy, a Maria dramatem swego serca wywoływała wzruszenie. Grozą przejęła scena z Wiarusem.

Sztab w strojach i barwnych mundurach przykuwał do siebie oczy szarych pięciaków. To też huragan oklasków wybuchnął po zapadnięciu kurtyny.

Chwila przygotowań, kurtyna w górę i na scenie zalanej błękitnym światłem stanął porucznik Spirydowicz, który swą deklamacją zakończył przemianę uroczystości. Wypowiedział wiersz napisany specjalnie na święto 5-go p.piech. Legionów przez majora Cnotańskiego. Utwór porwał swą siłą i ekspresją. Wyciskał i nadmiar uczucia, — bo cóż w nim jest? Oto pozostały przy życiu uczestnik wszystkich bojów walecznego pułku wzywa swych poległych towarzyszy broni, aby przybyli na jego zwłoki, bo dziś jest święto pułkowe. Wszystkich, którzy padli w tym wielkim boju o narodową sprawę.

Gdziekolwiek spoczywają, czy na smrekiem pokrytych stokach Karpát, czy przykryci piaskami Mazowsza, czy nad Nidą, czy w lasach Wołynia nad Styrem i Stochodem, czy są rozłani wśród bujnych stepów Ukrainy, czy z pod Wilna, Dzwieńska, czy z pod Kijowa, czy ci, których życie uleciało z za kolczastych drutów Szczyptórną, Benjaminską i Łomży — niech przyjdą, niech się połączą dziś z żywymi i niech tym żywym życie przyniosą.

I usłuchali umarli głosu poety. Pada komenda na baczność, „bo się odbywa cieniów defilada”. A z dala płynie melodia „My pierwsza Brygada”...

Wśród zupełnej ciszy, i rzec można: zniechęcenia wszystkich, wśród potężnego wrażenia cicho zapadła kurtyna.

Guzie niegdzie zerwali się krótki szloch... Rozbłąsili światła. Goście zaczęli opuszczać salę.

M. Z.

Z „Reduty”.

Repertuar świąteczny w teatrze „Reduty” na Pohulance jest następujący: dnia 23 b. m. pierwsze przedstawienie „Reduty” — „Wyzwolenie” Wyspiańskiego, dn. 25-go „Wyzwolenie”, dnia 26-go po południu o godzinie 4-jej „Pieśni i kalendarz polskie”, ujęte w kształt sceniczny, wieczorem dramat Tadeusza Rittnera „W małym domu”. Dnia 27-go (niedziela) po południu „Pieśni i kalendarz polskie”, wieczorem „Wyzwolenie”; Dnia 28-go wiecz. komedia Stefana Zeromskiego „Uciekla mi przepióreczka”. Dnia 29-go wiecz. komedia R. Fredry z muzyką Moniuszki „Nowy Don Kiszot”. Dnia 30 wieczorem „Uciekla mi przepióreczka”, Dnia 31 po połud. o 6-jej „W małym domu”, wiecz. o 9-jej „Dom otwarty” M. Bałuckiego. W dzień Nowego Roku odbędą się trzy przedstawienia: o godz. 12-jej w południe „Pieśni i kalendarz polskie”, o godz. 4-jej po południu „Nowy Don Kiszot”, o 8-jej wiecz. „Wyzwolenie”.

Zarząd zespołu „Reduty” ma zaszczyt zawiadomić przybywających na pokazy artystyczne w gmachu na Pohulance, iż znaczek otrzymany przy składaniu odzieży w szatni należy zachować wraz z biletem i zwracać je razem przy odbiorze swej odzieży.

Zespół „Reduty” uprasza o wcześniejsze przybywanie do gmachu na Pohulance, ze względu bowiem na powagę sytuacji drzewi na widownię będą po rozpoczęciu działania artystycznego zamknięte. Spóźnione osoby będą mogły zająć miejsca dopiero w przerwach.

Dłuższe przerwy oznaczone będą pełnym oświetleniem widowni, — przerwy krótsze — półmrokiem. — Odczyt o „Wyzwoleniu”. W poniedziałek, dn. 21 b. m. o godzinie 8,30 wiecz. w Sali Miejskiej współpracownik zespołu „Reduty” p. Mieczysław Limanowski, wygłosi odczyt o „Wyzwoleniu” St. Wyspiańskiego p. t. „Pochodnię węży” — uzupełniony recytacjami w wykonaniu członków Zespołu „Reduty”. Bilety po 50 gr. i 25 gr.

Przegląd prasy.

Środki sanacyjne. Zjednoczenie sądownictwa wojskowego z cywilnym. Bezpodstawną radość

Równorzędnie z naradami w sprawie ustaw sanacyjnych — idzie u nas powoli i nieuchronnie naprzód drugi proces, który — jeśli nie będzie powstrzymany — może zachwiać całym naszym bytem gospodarczym.

Utrzymywanie się dolara na wysokim kursie, ciągle jego podrugi w górę — może spowodować wzrost wydatków państwowych, a zmniejszenie się dochodów.

Między środkami, dążącymi do utrzymania równowagi budżetowej, zaleca cała bez wyjątku prasa — redukcje budżetu.

„Ilustrowany Kurjer Codzienny” od szeregu dni analizuje dokładnie budżety poszczególnych ministerstw, wyciągając b. ciekawe projekty redukcji.

Ostatnio pismo wysunęło koncepcję zjednoczenia sądownictwa wojskowego z cywilnym.

Bo czemuż jest właściwie sąd wojskowy? Jest to ciało składające się z szeregu osób wojskowych, rozmaitej rangi, zależnie od pod sądnego, pod przewodnictwem sędziego-prawnika. Jednakże trybunał cały, jako taki, z jednej strony niema prawniczo wykształcenia i wychowania, z drugiej

strony, gdyby się chciało zrobić pewną analogię ze sądziłmi przysięgłymi, to ci sądziłowie wojskowi, którzy równo ciężnie decydują o winie i karze, już z natury swego stanowiska w orzekaniu zależni są od swych władz przełożonych.

Jak z jednej więc strony sądownictwo wojskowe w zupełności oddzieliło się od cywilnego, to z drugiej strony dopuszcza w charakterze obrońców adwokatów cywilnych i w tym kierunku nie różni się w zupełności od sądownictwa cywilnego.

„Kurjer Lwowski” gani prasę, która szaleła wprost z radości, gdy min. Zdziechowski objął tekę skarbu.

Czy może z Intronizacją nowego władz skarbowego nastąpiła choć nieznaczna poprawa w przelimeniu finansowo-gospodarczym? Czy dotychczas zaszedł choć jeden fakt, świadczący o tem, że wychodzimy na drogę pozytywnej pracy sanacyjnej? Bynajmniej!

Owszem — złoty, którego podstawy podmyła bilonowa polityka Grabskiego, w bieżącym miesiącu stracił połowę wartości — wskutek czego handel i przemysł fabryczny słabnie, a rekonstrukcyjnie dogorywa w agonii — straciłsiemy zupełnie zaufanie na rynkach i giełdach zagranicznych i nadzieja przyszłości jest dziś zupełnie iluzoryczna. Gdzież tu powód do radości?

Życie gospodarcze.

Kronika krajowa.

Wpływy z danin i monopolu za 10 miesięcy p. r.

Ministerstwo Skarbu na podstawie prowizorycznych obliczeń za 10 miesięcy 1925 podaje do wiadomości następujące cyfry wpływów od skarbu Państwa z danin publicznych i monopolu; ogółem wpłynęło 1100 mil. zł. wobec 894,4 mil. zł. w analogicznym okresie roku ub. Wzrost zatem wynosi 206 mil. zł. Na to zwiększenie złożyły się zarówno daniny publiczne, które wzrosły o 107 mil. zł. i mono-pole — o 99,3 mil. zł.

Przypatrując się poszczególnym pozycjom stwierdzamy, iż zwyczajne podatki bezpośrednio dały nadwyżkę w stosunku do roku ubiegłego za okres 10 miesięcy 84,4 milionów złotych.

Wzrost z tych podatków pośrednich za okres sprawodawczy wynosił 178 mil. zł. z opłat stempelowych 35,8 mil. zł. Wpływy Skarbu Państwa z tych źródeł należy tłumaczyć zwiększeniem konsumpcji, gdyż z wyjątkiem cel nie zostały podwyższone ani podatki pośrednie, ani opłaty stemplowe. Zwiększenie wpływów z monopolu pochodzi z zamiany podatku od spirytusu na pełny monopol spirytusowy. Wpływ z tego źródła wynosił 140,3 mil. zł. wobec 103,8 mil. zł. za 10 pierwszych miesięcy r. 1924. Monopol tytoniowy przyniósł o 48 mil. zł. większe zyski, w okresie sprawozdawczym pomimo częściowej spłaty i oprocentowania pożyczki włoskiej.

Wydawnictwa gospodarcze.

Opuścić prasę „Przegląd gospodarczy” (zeszyt 24 z dn. 15 b. m.), zawierający między innymi bardzo ciekawe uwagi profesora wszechniczy p. Władysława Zawadzkiego o sanacji naszych stosunków gospodarczych i skarbowych.

Uwagę tym poświęćmy osobny artykuł.

Podatek obrotowy w Wilnie w latach 1920 i 1924.

Podług danych statystycznych Ministerstwa Skarbu, w mieście Wilnie w roku 1924 było 128.954 mieszkańców, z pośród których było około 9,000 płatników podatku przemysłowego, czyli że na 1,000 mieszkańców przypadło około 70 płatników podatku. Ustalony dla wszystkich płatników m. Wilna obrót za rok 1924 stanowi około 165 milionów złotych, wymierzony zaś państwowy podatek przemysłowy, czyli obrotowy stanowił dla całego miasta Wilna około 3.300.000 złotych. Jeżeli doliczymy do sumy powyższej 25% dodatek na rzecz Samorządu oraz cenę świadectw przemysłowych, wypadnie, iż podatek przemysłowy we wszystkich formach dla miasta Wilna za rok 1924 wynosił około 4 1/2 milionów złotych. W ten sposób na każdego płatnika w roku 1924 przypadło obrotu około 17 1/2 złotych, zaś podatek obrotowy we wszelkich formach około 500 złotych (dane urzędowe podają tę ostatnią cyfrę w wysokości 352 złotych, bo bez cen świadectw przemysłowego i dodatku na rzecz Samorządu, co jest nierealne).

Z ogólnej liczby 9,000 płatników podatku około 5,500 przypada na

trudniących się handlem, około 3,400 — rzemiosłem i przemysłem oraz około 200 osób wolnych zawodów. Z ogólnej sumy obrotu 165 milionów na handel przypada około 122 milionów, na przemysł i rzemiosło około 40 milionów i na wolne za wody około 3 milionów. Podatek za rok 1924 na jednego płatnika podług danych urzędowych, t. j. bez dodatków i cen świadectwa przemysłowego wynosił w handlu 434 złotych, w rzemiosle i przemysle 232 złote, z czego widzimy, iż w grupie przemysł i rzemiosło przeważają zakłady rzemieślnicze i to drobne.

Tak wyglądała w Wilnie w roku 1924 ym, który był dla całej Polski, a tembardziej dla Wilna rokiem wybitnie stratnym, śruba podatkowa p. Władysława Grabskiego. Każdy, kto zna chociażby mniej więcej nasze Wilno, powinien przyznać, iż przeciętnie 500 z górą złotych podatku na płatnika jest ciężar dla naszego zrujnowanego miasta niepomiernie wysoki i zjadający bezlitośnie naszą substancję majątkową, a to tembardziej, że podatek obrotowy nie jest przebiegł jednym podatkiem — imię ich legion.

Jeżeli porównamy dane powyższe z danymi za rok 1920, to zobaczymy, iż płatników podatku przemysłowego było w roku 1920 w Wilnie 4,702 czyli prawie dwa razy mniej, niż w roku 1924, ogólna zaś suma wymierzonego podatku obrotowego wynosiła w roku 1920 marek polskich 4.020.000, co przyjmując średni kurs franka złotego w roku 1920 na 40 marek, wyniesie około 100,000 złotych dla całego miasta Wilna, zaś około 25 złotych na każdego płatnika.

Ten olbrzymi, bo dwudziestokrotny wzrost opodatkowania w porównaniu z rokiem 1920 niestety nie da się usprawiedliwić odpowiednim podniesieniem się bogactwa i dochodów naszego kraju, lecz należy odnieść wyłącznie na rachunek wprowadzenia nieprawidłowego w samej swej istocie podatku od obrotu niezależnie od tego, czy ten obrót był związany z zyskiem, czy stratą, głównie zaś na rachunek praktyki naszych urzędów skarbowych.

K.

Giełda warszawska

z d. 18—XII 25 r. Giełda pieniężna

	przedaż	kupno
Dolary	9,50	9,48
Bełgia	43,15	43,26
Londyn	46,10	46,22
Paryż	35,10	35,19
Praga	28,16	28,4
Szwajcaria	188,50	188,96
Wiedeń	134	134,4
Włochy	38,35	38,44
Łódź	66	
roz. krolej.	55—80—85	
5 proc. poz. konwers.	43,50	
80/0 proc. poz. konwers.	110	
Listy z 5/0 m. Warszawy ziotowe—25,10		

Akcje: Bank Handl.—2, Zachodni—1, Spółek Zarobk.—4 1/4, Cerata—0,61, Elektryczność—1,30—1,25, Chodorow—, Częstocice—0,83, Cukier—1,65—1,60—1,05, Łazy—0,09, Wegiel—1,31—1,28, Lipow—0,47—0,45, Modrzejów—2,35—2,15, Nurbim—0,74, Ostrowiec—3,0, Piarowice—0,20, Rudzki—0,75—0,69, Starachowice—1—0,90, Ursus 0,50, Żyrardów—7, Syndykat Rola—1,25, Spirytus—1,75—1,80.

Zgłaszajcie się do pełnienia funkcji komisarzy spisowych.

Tylko świadome doniesłości spisu jednostki dająca gwarancję należytego jego przeprowadzenia.

KRONIKA.

Subota 19 Grudzień Dzisiaj — Święty dzień Darjusza M. Jutro — Teofila. Wschód słońca — g. 7 m. 40 Zachód „ — g. 8 m. 25

URZĘDOWA.

— Konferencja prasowa w Delegaturze Rządu. W związku z utworzeniem przy Delegaturze Rządu referatu prasowego w dniu dzisiejszym odbędzie się we wspomnianym referacie konferencja prasowa. (zd).

— Inspekcja pow. Wileńsko-Trockiego. W związku z przekazaniem nowo-mianowanemu staroście p. Witkowskemu agend starostwa Wileńsko-Trockiego p. Witkowski w towarzystwie b. starosty p. Grabowskiego przeprowadzają obecnie inspekcję powiatu Wileńsko-Trockiego. Inspekcja ta ma charakter informacyjny dla nowego starosty, nieobeznanego jeszcze z terenem powiatu (zd).

— Przydzielenie do pow. Wileńsko-Trockiego dr. Bellawedera. Do starostwa powiatu Wileńsko-Trockiego został rozkazem Delegatury Rządu przydzielony dotychczasowy p. o. zastępcy starosty powiatu Święciańskiego dr. Bellawedera. (zd)

MIEJSKA.

— Komitet „Chleb dzieciom” niniejszym unieważnia kwitarzusz opieczutowany okrągłą pieczęcią Komitetu serja N. 801 — 901 zgubionny dnia 16.XII r. b. w okolicy ulicy Popławskiej i Zarzeczka.

Łaskawy znalazca zechce zwrócić do Sekretariatu Komitetu Wielka 34 — 4 od 5 — 7 wiecz.

— Co godzina to nowina. Mamy do zanotowania ciekawy fakt samowoli. O godzinie przedpołudniowej płacono za bilet w autobusie Połączenia Samochodowe 25 gr. z plak Lukiskiego do Katedralnego, jak zwykle. O godz. 7 wieczór konduktor tejże firmy domagał się 30 gr. za kurs od Lukiskich do Wileńskiej, twierdząc że jest nowa taksa i nie chciał wydać reszty protestującej publiczności.

— Polskie mięso dla Czechów. W dniu 15 b. m. rzeźnia miejska magistratu m. Wilna zakupiła 80 sztuk bydła rogatego, celem wywiezienia do Czechosłowacji. (i)

SPRAWY SAMORZĄDOWE.

— Sejmiki muszą płacić za utrzymanie policji. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśniło kwestję płatności zaległości samorządowych z tytułu utrzymania policji państwowej w wysokości 1/4 ogólnych kosztów jej utrzymania, mianowicie ustaliło iż zaległości za powyższe mają być zapłacone przez samorządy skarbowi państwa w przeciągu 3-ech najbliższych lat a więc w ciągu lat 1926, 27 i 28. Na okręg Wileński przytem zostały podwyższone zaległości z 1.600.000 zł. na 2.900.000 zł., a to ze względu na to, iż pierwotnie preeliminowana suma na utrzymanie policji w następstwie została zwiększona i właśnie 4 ta część stanowi 2.900.000 zł.

Jak wiadomo od 25 r. obowiązuje ustawa, która na przyszłość przewiduje utrzymywanie policji wyłącznie przez państwo, tak, że tem samym sejmiki będą zwolnione od ponoszenia ciężaru lożenia czwartej części kosztów utrzymania policji.

W związku z powyższym wyłoniła się w urzędach komunalnych i sejmikach kwestja zwiększenia budżetu na rok 1926 i sejmiki święciański i Wileńsko-Trocki już na najbliższych posiedzeniach wezmą tą kwestją pod obrady. (zd).

ŻYCIE URZĘDNICZE.

— Przyjmowanie kandydatów na urzędników państwowych. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało okólnik do poszczególnych województw, w którym poleca ściśle przestrzeganie przepisów o kwalifikacjach przy przyjmowaniu kandydatów na urzędników. Uzupełnienie personelu urzędniczego w centralnym zarządzie Ministerstwa odbywać się odąd będzie przez powoływanie do służby w centrali urzędników władz Ministerstwa podległych, przeustawionych przez swych szefów, jako posiadających odpowiednie kwalifikacje.

Nadsyłanie bezpośrednio do Ministerstwa podań osób, ubiegających się o posady przekazywane będą właściwym wojewodom, którzy będą decydowali o dopuszczeniu do służby przygotowawczej. (zd)

— Otwarcie nowego lokalu S. U. P. W niedzielę, dnia 20 grudnia rb. odbędzie się poświęcenie i otwarcie nowego lokalu Stowarzyszenia Urzędników Państwowych przy ul. Ad. Mickiewicza 9, zakończone działem koncertowym.

Wszystkie członkowie Stowarzyszenia niniejszym proszeni są o jak-

najlichniesze przybycie na powyższą uroczystość, jak również mile będą widziani goście wprowadzeni. Początek o godz. 7 i pół wiecz.

SPRAWY PRASOWE.

Sprawa redaktora „Togu” w sądzie Okręgowym. W czasie wyłączeń przez władze administracyjne obywateli do Rosji i innych krajów — redaktor „Togu” p. Rejzin Zelman umieszczył w dniu 23 kwietnia 1925 r. na łamach swego pisma artykuł, piętnujący postępowanie władz administracyjnych, a przede wszystkim policji, która jako-by miała wypędzać specjalnie Żydów i to starszych ponad lat 80 i brzemienne kobiety oraz dzieci.

Redaktor „Togu” p. Rejzin został pociągnięty do odpowiedzialności wzmiankowanego artykułu do odpowiedzialności i stanął wczoraj przed sądem, oskarżony z art. 154 cz. II i 263 cz. I. Bronił oskarżonego adw. Śmigł.

Sąd pod przewodnictwem p. sędziego Jodzawicza dopatrzył się w powyższym artykule cech przestępstwa mianowicie: podburzenia ludności, podawania świadomie fałszywych wywodów do wiadomości ogółu i obrazy urzędu i po krótkiej naradzie wydał wyrok, skazujący oskarżonego na 300 zł. kary z zamianą na sześć tygodni aresztu. (zd)

SPRAWY GOSPODARCZE.

Dla Komisji Odwoławczej wystarczy wyciąg z ksiąg meldunkowych. Przy łzach Skarbowych są czynne komisje odwoławcze, które orzekają w sprawach wymiaru podatku. Do dni ostatnich odwołujący się do Komisji Odwoławczych z powodu obciążenia większą rodziną którzy prosili o zmniejszenie podatku winni byli przedłożyć specjalne zaświadczenie, stwierdzające ich stan rodzinny. Obecnie według nowego rozporządzenia wystarczy jeden wyciąg z ksiąg meldunkowych.

O ile więc odwołanie płatnika nie zostało jeszcze rozpatrzone przez Komisję Szacunkową może on jeszcze i teraz przedłożyć taki wyciąg z ksiąg meldunkowych dla otrzymania zniżenia podatku. (zd)

SPRAWY SPISOWE.

Prace przygotowawcze do spisu ludności są w pełnym biegu i w najbliższych dniach spodziewać się należy ich ukończenia. Wielkie m. Wilno zostało już definitywnie podzielone na 30 obwodów spisowych i 250 okręgów spisowych. Na lo-

kałe dla komisarzy okręgowych zostały przydzielone gmachy szkół powszechnych, które w czasie ferii szkolnych, będą nieczynne. Po wszelkie więc informacje komisarze okręgowi będą zwracać się do gmachów szkolnych, w których urzędować będą komisarze obwodowi. Komisarze obwodowi przechodzą specjalne kursa, odmienne od kursów dla komisarzy okręgowych, tak, by dla tych ostatnich mogli w każdej wątpliwej kwestji, dotyczącej spisu ludności, służyć właściwą instrukcją. (zd)

OPIEKA SPOL. I OCHR. PRACY.

Wyjazd Okr. Inspektora Pracy do Warszawy. Inspektor Pracy Okręgu Wileńskiego w dniu dzisiejszym wyjeżdża w sprawach służbowych do Warszawy. (zd)

Z POLICJI

Mianowanie podk. Ungehejra komendantem P. P. pow. Mołodeczańskiego. Dotychczasowy kierownik Vil go komisariatu kolejowego p. podkomisarz Ungehejra został mianowany komendantem powiatowym policji państwowej nowo utworzonego powiatu mołodeczańskiego i w dniach najbliższych wyjeżdża do Mołodeczna, celem objęcia urzędu. (zd)

Z POCZTY.

Telegramy gratulacyjne. W okresie przedświątecznym wprowadzone zostanie przesyłanie zniżkowych telegramów gratulacyjnych „XL” w obrocie ze Stanami Zjednoczonymi Am. Płn. Telegramy zawierające życzenia z powodu świąt Bożego Narodzenia będą przyjmowane do dn. 21, telegramy zaś z życzeniami noworocznymi do dnia 28 grudnia włącznie. Treść zniżkowego telegramu gratulacyjnego musi być identyczna z jednym z 24 ustalonych tekstów, które będą ogłoszone w urzędach pocztowych w miejscu dostępnym dla publiczności.

Opłata za telegramy „XL” wynosi 8 zł. (wraz z ew. doręczeniem przez pocztę) niezależnie od ilości wyrazów zawartych w nim, ani od strefy, w której znajduje się miejsce przeznaczenia telegramu. Dla miejscowości poza New-Yorkiem należy podawać dokładny adres jak dla listów.

SPRAWY AKADEMICKIE

Akademicka wieszera wigilijna. Zarząd Bratniej Pomocy Pol. Młodz. Akadem. U.S.B. podej-

do wiadomości członków T-wa, iż dn. 23.XII. 25. o godz. 6 wiecz. w lokalu Ogniska (ul. Wielka 24) odbędzie się doroczny zycząjem tradycyjnym „Wieszera Wigilijna”. Koleżanki i Kłady, którzy chcą wziąć udział, proszeni są o wpisywanie się na listy uczestników u kasjerów Mensy i Ogniska lub Sekretarjacie Bratniej Pomocy. Koszta udziału wynoszą 3 zł. W razie, gdyby dostateczna ilość uczestników nie wpisała się do dn. 22 bm. włącznie „Wieszera Wigilijna” nie odbędzie się przeto uprasza się o jaknajwcześniejsze zapisy.

U BIALORUSINÓW.

Ilu jest studentów Białorusinów na U. S. B.? Ogólna ilość studentów U. S. B., którzy się zarejestrowali w Związku Akademików Białorusinów („Biełaruskij Studencki Sojuz”) za czas jego istnienia, — składając jednocześnie deklarację o wstąpieniu swem na członków związku, — dosięgła w roku bieżącym solidnej cyfry blisko 70 osób. Ciekawym jest również to, że, zgodnie ze statutem, członkami związku mogą być również i Polacy — sympatycy białoruskiego ruchu odrodzeniowego. Siedziba Związku mieści się przy Wileńskiej № 12. Tamże się znajduje biblioteka Związku. (—)

RÓŻNE.

Podziękowanie. Z tytułu obchodu 26-lecia Wil. T-wa Muz. „Lutnia” na tem miejscu składamy serdeczne podziękowanie wszystkim, którzy w jakibądź sposób przyczynili się do podniesienia uroczystości obchodu jubileuszowego w dn. 6 i 7 grudnia r. b. W szczególności jednak przesyłamy gorącą podzięk. J. Z. Ks. Biskupowi Bandurskiemu, ks. prałatom Sawickiemu, Magistratowi m. Wilna, Ławnikowi Magistratu, p. Abramowiczowi, Prezesowi p. Cz. Jankowskiemu, prof. J. Wierzyńskiemu, p. Zbigniewowi Smiałowskiemu, p. Markiewiczowi, Zarządowi T-wa Popierania Sceny, Chórom i Zespołowi dramatycznemu.

WYPADKI I KRADZIEŻE.

W Wilnie.

I pollejtantów okradają. Dn. 17 bm. pomiędzy g. 16 a 17 z mieszkania przy ul. Nowoświeckiej 15, w czasie nieobecności domowników, skradziono przy pomocy włamania różną garderobę i gotówkę, na ogólną sumę 1000 zł. na szkodę prod. Karwowskiego Wacława i st. post. Lelena Władysława. frekwentantów szkoły przodowników. Podejrzenia brak. Dochodzenie w toku.

Droga podróż. Dn. 17 bm. o g. 18 m. 30, Benozo Wulf, zam. w Wasiliszkach, pow. Lidzkiego, zameldował, że podczas wsiadania do pociągu, skradzione mu czy też zrabiił 208 dolarów gotówką, czek na 250 dol. i weksle na ogólną sumę 3.0 dolarów. Dochodzenie w toku.

Zima daje się we znaki. Dn. 17 bm. z mieszkania Gorczyńskiego Morducha, zam. Niemieckiego 38, skradziono palto karakulowe, wart. 4000 zł. Podejrzenia brak. Dochodzenie w toku.

Pożar. Dn. 17 bm. o g. 18 w domu nr. 75, przy ul. Kalwaryjskiej, należącej do Gierulskiego Adama, wybuchł pożar, który straż ognia silnymi w ciągu 1 g. 20 min. Spłonęły składy, wartości narazie nieustalonej. Przyczyna pożaru — niewiadoma. Wypadków z ludźmi nie było. Dochodzenie prowadzi się.

Aresztowanie wyrafinowanego oszusta. 17 b. m. przez Ekspoz. śledzący ujęci zostali Czekota Aleks. (W. Pohulanka 32-8), Kamaszyn Sylwester (Żubrowa 5), pseudo Wiskont, Fiedorowicz Mik., bez stałego miejsca zamieszkania, oraz Jurgielewicz Jan, (Sniegowa 26), który 20 kwietnia rb. podjął się sfalszowanym czekiem Okręg. Dyrekcji Lasów Państw. w Wilnie 25.000 złot. z Kasy P.K.O. w Warszawie, Inni zaś z nim współdziałali. 14 bm. jeden z współników — Jacyński Michał, gościec Okr. Dyr. Las. Państw. został ujęty przez K.O.P. na odcinku 10 bataljonu przy uświeleniu przekroczenia granicy. Jurgielewicz do winy się przyznał.

Też „dyrektor” cyrku zatrzymano 17 bm. Izbickiego Adama, bez stałego miejsca zamieszkania, który podając się za dyrektora cyrku, przy angażowaniu personelu, powydawał od różn. osób znacznie większe sumy i uświatał zbłąd.

Nagły zgon. 17 bm. przed domem № 64 przy Zawalnej upadł i zmarł nagłe Statkiewicz Antoni, z Nuwo Wilejki, Polonica 1. Trupa zabezpieczono.

Podrzątek. 17 bm. w bramie domu № 3 przy Stefiańskiej znaleziono 2-tygodniowego niemowlę pici męsk., które odesłano do Dzieciątka Jezus.

Ruch wydawniczy.

„Świat kobiecy” № 23 przynosi: Z krainy mody. Udział kobiecy francuskiej w Wystawie Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu, Urywki z listów o zardrości, Maks Linder, Z Konstanylnopola, Drobizgi, Dobra Gospodyni, Odpowiedzi od Redakcji i t. d. Do każdego numeru dołączony arkusz krajów.

Teatr i muzyka.

Wieczory humoru Leona Wyrwicza. W sobotę 19-go i niedzielę 20-go grudnia wystąpi w Teatrze Polskim (Lutnia) pozyskany przez Dyrekcję znakomity humorysta polski, p. Leon Wyrwicz. Originalny, wspaniały program własny obejmuje szereg prześmiewnych monologów typów i zdarzeń, pełnych subtelnej humoru. Bilety już są do nabycia w kasie teatralnej od 11—1.13—9 wiecz.

Gościna artystów grodzieńskich. 21 i 22 bm. odbędą się dwa występy teatru grodzieńskiego. Wystawione będą „Spadkobiercy”, komedia Grymaty-Siedleckiego.

3 ci poranek symfoniczny. W niedzielę, dn. 20 bm. o g. 12 m. 30 pp. w sali Teatru Polskiego (Lutnia) odbędzie się kolejny poranek symfoniczny z udziałem Wil. Orkiestry symfonicznej pod dyr. A. Wyleżyńskiego. Jako solista, wystąpi świetny skrzypek, Aleksander Kontorowicz, który odegra jedno z arcydzieł literatury skrzypcowej, koncert Mendelssohna z tow. orkiestry. Poza tem program obejmuje melodyjną

symfonję „Szkocka”, tegoż autora i uwerlure „Hebrydy” Blety są do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Wieczór koncertowy Konserwatorium. W sobotę, dn. 19 bm. o g. 8 w sali gimnazjum im. Lelewela odbędzie się niezmiernie ciekawy koncert instrumentalno-wokalny uczniów i uczennic Konserwatorium Wileńskiego. Program obejmuje utwory fortepjanowe, skrzypcowe, wokalne, solowe i zespołowe, wśród których będą zaciekawienie kompozycje najnowszych kierunków. Dochód z koncertu przeznacza się na wypłaty uczniów Konserwatorium. Bilety po cenach najniższych w cukierki B. Sztralla (Mickiewicza Jóg Tatarskiej) oraz przy wejściu. Początek punktualnie o g. 8 w.

Ceny rynkowe

w dniu 18—XII—25 r.

Urząd do walki z lichwą i spekulacją ustanowił w porozumieniu z przedstawicielami kupców wil. niżej wymienione ceny na artykuły pierwszej potrzeby. Przekroczenie wspomnianych cen będzie uważane za uprawianie lichwy i będzie pociągani do surowej odpowiedzialności.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like Chleb biały kilo, Mąka pszenna, Kawa palona, etc.

Redaktor Józef Batorowicz.

LECZNICA LITEWSKIEGO STOWARZYSZENIA POMOCY SANITARNEJ

Wilno, Wileńska 28.

W przychodni przyjmują lekarze specjaliści Choroby dziecięce od 10—11 i od 3—4; choroby wewnętrzne od 10—4; chirurgiczne od 1—2; kobiece 11—12 odczu 12—2; uszu, nosa i gardła 2—4; zębów 10—12; skórne i weneryczne 2—3; nerwowe 3—4.

W szpitalu oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny, ginekologiczny, położniczy, oraz dla stałych chorych moczopielowych.

Gabinet Roentgena i elektro-leczniczy

Leczenie promieniami, fotografowanie, prześwietlenie, elektryczne wanny, elektryczny masaż. Laboratorium analityczne.

KONKURS.

Kemenda Pol. Państw. Okr. Wileńskiego ogłasza konkurs na dostawę furazhu i drzewa opałowego na rok 1926 do miejscowości i w ilościach niżej podanych:

Table with 4 columns: Location, Owsa, Siana, Słomy, Drzewa. Lists various locations like Wilno, Świątobłaga, etc.

Oferty z podaniem cen loco Składy wyżej wskazanych miejscow. nadsyłać do K-dy P. P. Okr. Wileńskiego, ul. Dominikańska Nr. 5 pokój 45 w kopertach zapieczętowanych do dn. 30.XII r. b. godz. 18. Dostawa furazu i opalu będzie uskuteczniłana partjami kwartalnie lub miesięcznie.

KIESZONKOWY KALENDARZYK INFORMATOR na rok 1926

wyszedł z druku i powinien się znaleźć w ręku każdego, zawiera oprócz Kalendarjum INFORMATOR URZĘDOWY

adresu i godziny przyjęć Władz państwowych jak Urzędu Delegata Rządu Urzędu Komisarza Rządu Komendy i Komisarjatu Policji Kuratorjum Szkolnego Sądów, N. tarjaszy, Prokuratorji Izby Skarbowej i Komorników, Poczt i Telegr. Dyrekcji Kolei

podatków państwowych podatków wojewódzkich opłat stempowych taryfy pocztowej kursu dolara od 1919 roku Rozkład jazdy pociągów wazny od 15/XI 1925 r. i wiele innych.

CENA 40 GROSZY

Żądać we wszystkich księgarniach, składach materiałów piśmiennych, kioskach i u sprzedawców ulicznych

NA GWIAZDKĘ!

Karta Ribonamentowa

Wypożyczalnia Książek

W. Ks. i Nowości

ul. Zawalna 1.

Czynna od 11—6 codzieln, w święta od 1—3 25 proc. zniżki w okresie przedświątecznym.

MAGAZYN i SKŁADY

przy ul. Ad. Mickiewicza DO ODNAJĘCIA

O warunkach dowiedzieć się w i. „Świt” ul. Mickiewicza Nr. 7.

Rutynowana Nauczycielka

studentka uniwersytetu udziela lekcji i korepetycji w zakresie kursu szkół średnich. Specjalność: język polski najnowsza skróconą metodą dla obywateli — pojedynczo lub w kompletach. Wiadomość ul. Moniuszki № 8 m. 4.

Stenografji

wyucza wszystkich bez płatnie, listownie: Instytut Stenograficzny, Warszawa, Mokotowska Nr 39

Potrzebny samotny spółnik

z kapitałem od 600 zł. do interesu koncesyjnego na prowincji, interes handlowy już prosperuje od 1924 roku. Adres: maj. Bukiszki, gm. Rzeszańska, Jodko Markiewicz.

Ser Litewski

znanej dobroci K. Sielużyckiego już otrzymaliśmy i polecamy po 5 zł. kilo Węcawicz i Zwiedryński Mickiewicza 7.

Potrzebny szatnik

z kaucją, wiadomość w Biurze Reklamowem Garbarska 1.

Maszynistka

poszukuje posady z praktyką. Dowiedzieć się ulica Adama Mickiewicza Nr. 33, m. 4 od godz. 11 do 3. Dia M. G.

OGŁOSZENIE.

Kupujcie obuwie Wyrobów Wileńskich, Firmy „POL-BUT” ponieważ takowe obuwie wyjątkowo jest mocne, ceny są bardzo przystępne. Kupując obuwie firmy „POL-BUT” każdy zaoszczędzi 100 proc. swego kapitału, obuwie tylko gwarantowane. Ul. Bonifraterska 10, tel. 496.

Piękność — Powab — Hygiena.

Eliksir na loki i fale, środek roślinny absolutnie nieszkodliwy, nie działający na kolor włosów, czyni fryzurę puszystą, włosy nie rozkręcają się nawet przy wilgotnym powietrzu. Flakon zł. 6.00. Emalja na twarz we wszystkich odcieniach i inne ostatnie nieznanne kosmetyczne i higieniczne ochrone środki dla pań. Żądajcie katalogów, załączając znaczek pocztowy, Labor skrzynka pocztowa 61. Bydgoszcz.

Sanki dorozkarskie

w dobrym stanie sprzedają tanio. Zwierzyniec Witoldowa 25 m. 1.

Mieszkanie

umeblowane w centrum miasta do wynajęcia. Mogą być oddzielne pokoje. Telefon na miejscu. Najbardziej nadające się dla adwokata, lekarza inżyniera itp. Wiadomość: Biuro Reklamowe St. Grabowskiego Garbarska 1.

Pracownia

Zębów Sztucznych k. Minkler, ul. Wileńska 21.

Polska Drukarnia

Nakładowa „LUX” WILNO, ul. Żeligowskiego 1.